

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ถือว่า ผู้สอน ต้องทำใจและยอมรับว่า วัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนา ศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้เกิดพัฒนาการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือน หรือต่างจากตน ได้อย่างมีความสุข

แนวคิดพื้นฐานดังกล่าว ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็กต้องศึกษาหลักการของ หลักสูตรให้เข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กแรกเกิดถึง 5 ขวบ จะต้องยึดหลักการ อบรมเลี้ยงดูควบคู่การให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้ง เด็กปกติเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสาร และการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลที่ไม่สามารถ พึ่งตนเองได้ หรือ ไม่มีผู้ดูแล หรือค้อย โอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัยอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการ ผ่านการเล่นและ กิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่าง บุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนา ตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ได้อย่างมี ความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคมสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจสังคมโดยความร่วมมือจากบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ฯลฯ ในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการดังนี้

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้กล่าวไว้ในคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมี โอกาสพัฒนาศักยภาพ ตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 8)

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4. จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมี
ความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาให้พัฒนาเด็ก
หลักการจัดการศึกษาปฐมศึกษา สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 5 ขวบ นั้นเป็นหลักการที่
คำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอน
ของการพัฒนาอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ยังเน้นการส่งเสริม
กระบวนการเรียนรู้และพัฒนา ครอบคลุมเด็กทุกประเภท ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ
โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นเด็กเป็นสำคัญ การจัดการศึกษา จัดหลักการที่
สอดคล้องกับชีวิต สังคม วัฒนธรรมความเป็นอยู่จริงของเด็กให้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยผ่านการ
เล่นซึ่งเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก และผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก โดยมีผู้ใหญ่
เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ต่างๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงชีวิตประจำวัน
ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และ
สถานศึกษาแนวทางดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 5 - 6) ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์
ของเด็กโดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและ
ลักษณะนิสัย โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ ใหม่ที่เด็กจะ
ได้รับ ซึ่งต้องเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งควรอยู่ในสภาพที่แวดล้อมที่
เป็นธรรมชาติ ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนต้อง
สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย มีโอกาสออกกำลังกายและผ่อนคลาย มีสื่อที่มาจาก
ธรรมชาติและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง
สภาพแวดล้อมใกล้ตัวและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กเปลี่ยน
บทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยครูผู้ดูแลเด็กจะต้อง
ยอมรับเห็นคุณค่า รู้จัก และเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อจะได้วางแผนสร้าง
สภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสม นอกจากนี้ ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องรู้จักพัฒนาตนเอง
ปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมศึกษา ยึดหลักการ
บูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิด เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้

หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กควรวางแผนจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัย

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ครูผู้ดูแลเด็กควรสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนเองและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกต สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ซึ่งจะช่วยครูผู้ดูแลเด็กในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน และยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

6. ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตขึ้นมา ครูผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่และผู้ปกครองเด็กต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการพัฒนาตามหลักการจัดหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องร่วมกัน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้กำหนดแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 7 - 10)

1. หลักการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม โดยเริ่มจากการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ กระตุ้นให้สมองได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ พัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ให้เป็นผู้ที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเชื่อมั่นในตนเอง ระวังแฉ่งใส สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ พัฒนาการด้านสังคมโดยให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัวมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสติปัญญา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กับวิถีชีวิตของเด็กตามสภาพครอบครัวบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

2. หลักการจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยการจัดอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่และจัดการเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ด้วยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นให้เรียนสนุก เล่นให้มีความรู้ และเกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล

3. หลักการส่งเสริมความเป็นไทย โดยการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ความเป็นชาติไทยที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม เคารพนับถือและกตัญญูต่อบิดามารดา มีชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจ ทำให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่นและประเทศไทย

4. หลักความร่วมมือ โดยครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมกับวัย สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ตลอดจนพร้อมที่จะเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัยต้องสอดคล้องกับสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานศึกษาของชาติ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากหลักการดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี มุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ข้อ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขอนามัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสม
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไทยในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิด และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและมีความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติต่อการเรียนรู้ ละมีทักษะในการแสวงหาความรู้

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญคือ การตอบสนอง ธรรมชาติและความต้องการของเด็ก และการจัดให้เด็ก ได้รับผลดีที่สุด จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและจัดให้ตอบสนองเด็กเป็นรายบุคคลการกำหนด ขอบข่ายของการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยควรยึดแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม

ในแต่ละช่วงวัย คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน การประเมินพัฒนาการเด็กและคุณภาพของครู โดยนำความรู้ทางด้านธรรมชาติและความต้องการของเด็กมาจัดกิจกรรม เตรียมอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับเด็กและใช้ความรู้ที่จะเข้าใจเชื่อมโยงความแตกต่าง ความเจริญเติบโต ความสนใจ ความแข็งแรง และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน การเล่นของเด็กเป็นสิ่งที่จะนำมาให้เด็กเกิดการสร้างสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกายให้เจริญเติบโต ควรให้เด็กเป็นผู้ริเริ่ม เด็กเป็นผู้บอกความต้องการและครูเป็นผู้วางแผนเสริม

การบริหาร / ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารการศึกษาสามารถจำแนกได้หลายประเภททั้งนี้ขึ้นอยู่กับกำเนินงานขององค์กรว่ามีแนวทางการดำเนินงานอย่างไร จะต้องใช้อะไรเป็นตัวประกอบในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งทรัพยากรทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการบริหารการศึกษามี 4 ประเภท ดังนี้

1. ทรัพยากรด้านบุคลากร (Man)

ในการจัดการศึกษาจะต้องใช้บุคลากรเป็นจำนวนมากอาจกล่าวได้ว่าไม่มีภารกิจใดที่ใช้คนมากเท่ากับการจัดการศึกษาเพราะการศึกษามีหลายระดับ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีทั้งผู้ให้โอกาสและผู้รับโอกาส ในการบริหารจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบและวิธีการเฉพาะของตนเอง ที่มาทำหน้าที่ให้โอกาสทางการศึกษา กลุ่มของบุคลากรที่มาปฏิบัติหน้าที่จึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ประสบการณ์ สูงกว่ากลุ่มข้าราชการอื่น เพราะภารกิจทางการศึกษามีผลต่อชีวิตของคนเป็นจำนวนมาก โดยได้มีนักการศึกษากล่าวถึง ทรัพยากรบุคคล ดังนี้

กฤษณา สว่างแสง (2547 : 14) กล่าวว่า ทรัพยากรบุคคลได้แก่บุคคลต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาเช่น วิทยากรเฉพาะด้าน ผู้นำท้องถิ่น เจ้าของสถานประกอบการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา

ธวัชชัย เปรมปรีดี (2543 : 6) ได้กล่าวว่า บุคลากรที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา อาจมีหลายกลุ่มและอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ปัจจุบันได้มีการแบ่งกลุ่มบุคคลตามแนวคิดของวิทยาการสมัยใหม่แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1 ประเภทที่มีความคิดก้าวหน้าเป็นพวกที่ช่างริเริ่ม ค้นคิด (Innovator) ได้รับการชี้แนะเพียงเล็กน้อยก็สามารถเข้าใจได้หมด

2. ประเภทรับรู้ได้ไว (Early Adopter or Early Majority) สามารถรับรู้และปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว

3. ประเภทรับรู้ได้ช้า (Late Adopter or Late Majority) สามารถรับรู้และปฏิบัติได้ช้า

4. ประเภทล่าช้า (Laggard) ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทั้งสิ้น

ประเวศ วะสี (2551 : 9) ได้กล่าวถึง ทรัพยากรบุคคลในฐานะที่เป็นภูมิปัญญาไทยไว้ว่าเป็นผู้ที่สร้างสมประสบการณ์หรือจัดเจนจากวิถีชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ จึงมีความเป็นบูรณาการสูงทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีวัฒนธรรมเป็นฐานมีการเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง และเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุ

องค์การยูเนสโก (การปีโตเลียมแห่งประเทศไทย, 2544 : 9) ได้ให้ความหมายของผู้ทรงภูมิปัญญา อันเป็นทรัพยากรบุคคลไว้ว่าเป็นผู้ที่มีทักษะและเทคนิคในการคิดสร้างสรรค์ สิ่งที่ดำเนินการอยู่ในชีวิตประจำวันมาสร้างสรรค์ให้เป็นผลงาน ที่เปี่ยมด้วยศิลปะอันวิจิตรบรรจงสามารถสืบทอด ไปยังอนุชนรุ่นหลัง เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ

สมพร แดงสวัสดิ์ (2548 : 15 - 16) กล่าวว่า บุคลากรมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นปัจจัยชี้ขาดในความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารถ้าบุคลากรมีคุณภาพก็สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้สำเร็จลุล่วงการจัดการศึกษาสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทรัพยากรด้านบุคคล มีความสำคัญในการบริหารการศึกษา จำเป็นต้องมีรูปแบบและวิธีการเฉพาะของตนเอง ในการทำหน้าที่ให้โอกาสทางการศึกษา กลุ่มบุคลากรที่มาปฏิบัติหน้าที่จึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้มีประสบการณ์ สูงกว่ากลุ่มข้าราชการอื่นเพราะภารกิจทางการศึกษามีผลต่อชีวิตคนเป็นจำนวนมาก

2. ทรัพยากรด้านงบประมาณ (Money)

ในส่วนของทรัพยากรด้านงบประมาณหรือการเงิน ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 35 - 36) ได้ให้ความสำคัญของงบประมาณในแง่ของการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพไว้ 3 ประการ ดังนี้

2.1 ความสำคัญต่อการวางแผน การงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนของฝ่ายบริหารเพราะในการจัดงบประมาณ จะต้องวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมโดยประหยัดเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ ซึ่งจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายของงานที่จะทำ และระยะเวลาของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตลอดจนหน้าที่หรือกิจกรรมที่ส่วนต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายในรูปของแผนพัฒนาหรือแผนการเงิน

2.2 ความสำคัญต่อการประสานงานเมื่อกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์เป้าหมายแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จแล้วเป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานที่จะต้องวางแผนดำเนินงานในหน่วยงานให้ประสานสอดคล้องกันทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานอื่น ซึ่งเรียกว่า การประสานแผนในรูปของแผนปฏิบัติการหรือแผนการเงิน หรือแผนงบประมาณ จะมีผลช่วยลด

ความซ้ำซ้อนความสูญเปล่า ความขัดแย้งตลอดจนประโยชน์สูงสุดการใช้งบประมาณซึ่งมีอยู่ค่อนข้างจำกัดเป็นอย่างดี

2.3 ความสำคัญต่อการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงาน นอกจากงบประมาณ จะมีความสำคัญต่อการวางแผนงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ แล้วฝ่ายบริหารยังสามารถใช้แผนงบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุม กำกับติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในชั้นการบริหารแผนและการติดตาม ประเมินผลแผน ซึ่งจะช่วยให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค เพื่อการปรับปรุงแก้ไข ได้ทันต่อเหตุการณ์และเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2544 : 101 - 102) กล่าวว่า iva การเงินและการลงทุนทางการศึกษาของไทยมีปัญหาทั้งในด้านการระดมและการจัดสรร กล่าวคือยังไม่สามารถระดมความร่วมมือจากส่วนต่างๆ ของสังคมได้อย่างเต็มที่ในขณะที่เดียวกัน การจัดสรรงบประมาณก็ยังไม่มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรมเท่าที่ควร นอกจากนี้ท้องถิ่นยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคน ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ควรต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมต่อไป

สมพร แดงสวัสดิ์ (2548 : 19) ได้กล่าวว่า งบประมาณเป็นทรัพยากรการบริหารที่มีความสำคัญยิ่งที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ตลอดจนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะนำมาซึ่งทรัพยากรบริหารด้านอื่น ๆ อาทิ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เทคนิควิธีการ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ จนมักมีผู้กล่าวเสมอว่า คนมีเงินเป็นผู้มีอำนาจในทุกยุคทุกสมัย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทรัพยากรด้านการเงิน หรืองบประมาณนั้นมีความสำคัญมากในการลงทุนและทำกิจกรรมการบริหารงานทุกประเภท ทุกกระบวนการ แต่ในการบริหารงานการศึกษาอาจมีความกำกวมในเรื่องของงบประมาณ วิธีการงบประมาณจะเป็นเครื่องมือในการใช้จ่ายหรือจัดสรรงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการวางแผนการใช้จ่าย จัดลำดับความสำคัญ กำหนดระดับและปริมาณงบประมาณเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีการติดตามกำกับ การปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ทรัพยากรซึ่งมีอย่างจำกัด

3. ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ (Materials)

ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยวัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งรวมถึง ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างเข้ามามีส่วนด้วย โดยสามารถแยกรายละเอียดได้ดังนี้ (สังวาลย์ วุฒิสถา. 2548 : 35 - 36)

3.1 งานพัสดุ ตามระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมาย พัสดุ หมายถึง วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ส่วน การพัสดุ หมายถึง การซื้อ การจ้าง การซ่อมแซม บำรุงรักษา การจัดทำเอง การแลกเปลี่ยน การเช่า การยืม การควบคุม และ

การดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้แล้ว

3.2 วัสดุและครุภัณฑ์ วัสดุและครุภัณฑ์สามารถจำแนกตามความแตกต่างออกได้ ดังนี้

3.2.1 วัสดุสิ้นเปลือง หมายถึง สิ่งของเมื่อโดยสภาพเมื่อใช้แล้วย่อมสิ้นเปลืองหมดไปเองหรือแปรสภาพ หรือไม่คงสภาพเดิมอีกต่อไป เช่น ยางลบ หมึก โรเนียว น้ำมัน ฯลฯ

3.2.2 วัสดุถาวร หมายถึง สิ่งของที่มีลักษณะคงทนถาวร แต่มีอายุการใช้งานจำกัด เช่น เครื่องเขียนกระดาษ กรรไกร มีด พลับ ขวาน ฟุตบอล ไม้ป้องกัน บาสเกตบอล ฯลฯ

3.2.3 ครุภัณฑ์ หมายถึง สิ่งของหรือของใช้ที่มีลักษณะคงทนถาวร บางอย่างมีอายุการใช้งานจำกัด เช่น โต๊ะ ตู้เก็บเอกสาร พิมพ์ดีด โทรทัศน์

3.3. ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่ดิน หมายถึง พื้นที่และบริเวณที่หน่วยงานเป็นเจ้าของ ตามระเบียบว่าด้วยราชพัสดุ สิ่งก่อสร้าง หมายถึง อาคารและสิ่งก่อสร้างขึ้นในที่ดินและของ หน่วยงาน การดำเนินงานด้านพัสดุ มีกระบวนการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมากมาย ซึ่งสามารถแยกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

3.3.1 ขอบข่ายในการดำเนินงาน คือ

3.3.1.1 วัสดุ ควบคุมโดยการลงบัญชี

3.3.1.2 ครุภัณฑ์ ควบคุมโดยการลงทะเบียน

3.3.1.3 ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ควบคุมโดยนำขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

3.4 งานที่สำคัญในด้านพัสดุ ได้แก่

3.4.1 การจัดหา จัดซื้อ การจ้าง การจัดทำเอง และการแลกเปลี่ยน

3.4.2 การควบคุม ลงบัญชี ลงทะเบียน และการเบิกจ่ายพัสดุ

3.4.3 การจำหน่ายกรณีชำรุด บกพร่อง เสียหายและหาผู้รับผิดชอบทางแพ่ง

3.4.4 การตรวจสอบประจำปี

สรุปได้ว่า ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์นั้น มีความสำคัญ ซึ่งผู้บริหารต้องศึกษาระเบียบ สำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ให้ละเอียดและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบครอบ ตั้งแต่การจัดหา จัดซื้อ การจ้าง การจัดทำเอง และการแลกเปลี่ยน การควบคุม ลงบัญชี ลงทะเบียน และการเบิกจ่ายพัสดุ การจำหน่ายกรณีชำรุด บกพร่อง เสียหายและหาผู้รับผิดชอบทางแพ่งตลอดจนการตรวจสอบประจำปี

4. ทรัพยากรด้านการบริหารจัดการ (Management)

ได้มีการกล่าวถึง ทรัพยากรด้านการบริหารจัดการในหลายประเด็นซึ่งมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกัน ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 33) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและหน่วยงานการศึกษา นอกจากจะต้องดำเนินการตามหลักแนวปฏิรูปการศึกษา แล้วยังต้องยึดหลักการดำเนินการตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (หลักธรรมาภิบาล) ซึ่งมีหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ

- 4.1 หลักนิติธรรม ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน อย่างเป็นธรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น
- 4.2 หลักคุณธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยและการประกอบอาชีพที่สุจริต
- 4.3 หลักความโปร่งใส การทำงานทุกขั้นตอนต้องยึดหลักความโปร่งใส เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกันให้สามารถตรวจสอบมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

4.4 หลักการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาและเสนอความเห็นในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำคัญการบริหารและการจัดการศึกษา

4.5 หลักความรับผิดชอบ มีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและมีความกล้าที่จะยอมรับผลการกระทำของตนเองตามบทบาทและหน้าที่

4.6 หลักความคุ้มค่า มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชนและประชาชนที่รับผิดชอบ

สมพร แดงสวัสดิ์ (2548 : 23) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในด้านการจัดการ คือ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การนิเทศ กำกับติดตาม การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ หรือผู้บริหารมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการเพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เบญจวรรณ อุไรรัตน์ (2550 : 50) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ประสิทธิภาพการบริหารขึ้นอยู่กับจัดการ อาจกล่าวได้ว่าการจัดการเป็นกระบวนการดำเนินการที่ประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดรูปงาน การเร่งรัดและการควบคุมการดำเนินงานของบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การจัดการที่ดีทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารต้องแสดงบทบาทในด้านการจัดการดังต่อไปนี้

1. การจัดสายงาน หมายถึง การแบ่งงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การจัดบุคลากรเข้าสายงาน หมายถึง การจัดบุคลากรให้เข้ารับผิดชอบในสายงานที่จัดแบ่งไว้โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความสนใจของบุคลากรแต่ละคน
3. การจัดทรัพยากรและเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการศึกษา
4. การจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถทันการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
5. การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อเป็นการเตรียมตัวในการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า อันจะเป็นผลให้การพัฒนาขององค์กรเป็นไปอย่างมีเป้าหมายและมีทิศทางมากขึ้น
6. การประเมินผลการทำงาน ผู้บริหารจะต้องติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขช่วยเหลือ แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุป ในการจัดการศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีจึงจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายจะต้องเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

ชาติรี น้อยหอม (2550 : 89) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านอาคารและสถานที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสื่อและอุปกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ยศกมล เรื่องสง่า (2551 : 95) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนครพนม พบว่า สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการจัดการของศูนย์

อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของประธานกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก เลขานุการคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัด นครพนม ตามความคิดเห็นของประธานกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เลขานุการ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่าง กัน

รัชดาวรรณ บุญมีจิว (2551 : 84) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล มะขามสูง ผลการศึกษา พบว่า พ่อแม่และผู้ปกครองมีความพึงพอใจของต่อสภาพบรรยากาศการ เรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก

ภิเชก จันทร์เอี่ยม (2552 : 90) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัด การศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อสภาพบรรยากาศการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ และด้านการ จัดการบรรยากาศทางจิตวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ศุภนิษา อรัญมิตร (2552 : 73) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า การดา เนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชุม ชี้แจง ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานเป็นระยะๆ ให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ และ เห็นความสำคัญของการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย โดยมีการทาเอกสาร คู่มือ แผ่นพับ การเยี่ยมบ้าน พร้อมทั้งเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และช่วยเหลือ ในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

อนุรักษ์ มาสเนตร (2552 : 114) ได้ศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตาม มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตบางซื่อ พบว่า การดำเนินงาน ด้านบุคลากร ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูผู้สอน และครูพี่เลี้ยง มีวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย หรือมีวุฒิทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรง ทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามบทบาทหน้าที่ความ

รับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย นอกจากนี้ บุคลากรได้รับการเพิ่มพูนความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่เสมอ

นภัสสร สว่างโคตร (2553 : 45 - 46) ได้ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งดำเนินงานตามนโยบายและมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ ทำให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามนโยบายและแผนในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตลอดทั้งหนังสือสั่งการหรือชักจูงแนวทาง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ แจ้งให้องค์กรปกครองท้องถิ่นทราบทำให้สามารถดำเนินงานได้ถูกต้องและเหมาะสม

อุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 62) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในระมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งต่างกัันมีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

แจ้ง บุตรโสภา (2556 : 96) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพบรรยากาศการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง มีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพบรรยากาศการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดสภาพห้องเรียนให้เป็นบรรยากาศที่ดีมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียน

จากเอกสารงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีส่วนร่วมและต้องมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับวัย ทั้งนี้ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดนั้น ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยและสามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างเป็นรากฐานในด้านการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาต่อไป

งานวิจัยต่างประเทศ

อัลบูรี (Albully. 1977 : 5687 - A) ได้ทำการวิจัยเมื่อ ค.ศ. 1967 เรื่องการพัฒนาเกณฑ์ สำหรับก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลประจำตำบลได้ข้อเสนอจากผลการวิจัย พบว่า เกณฑ์การจัดตั้งต้อง พิจารณาถึงสถานการณ์ งบประมาณ การสรรหาครู โครงสร้างของหลักสูตรให้เข้ากับการ เปลี่ยนแปลงและความต้องการของชุมชน

โพลอซซี (Pollozzi. 1981 : 1484 - A) ได้ทำการวิจัยรูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไป เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงเรียนท้องถิ่น ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุมชนให้ ความร่วมมือกับโรงเรียน ควรร่วมมือกันทั้ง 2 ฝ่าย คือ โรงเรียนไม่ควรติดอยู่กับนโยบายมากนัก

เวป (Webb. 1989 : Abstracts) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพของสถานรับเลี้ยงเด็กและความ ทุ่มเทของพี่เลี้ยงเด็ก โดยศึกษาปัจจัยที่มีต่อผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก ผลการวิจัยพบว่า การ ทุ่มเทและการรับรู้ในงานของผู้ดูแลเด็ก ไม่แปรผันกับคุณภาพของสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้ดูแลเด็กใน สถานรับเลี้ยงเด็ก ที่มีคุณภาพสูงมีความพอใจในค่าจ้างต่ำกว่าผู้ดูแลเด็กที่มีคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญ ผู้ดูแลเด็กที่ทุ่มเทกับงาน จะมีความพอใจกับงาน และทำงานด้วยความกระตือรือร้น ผู้ดูแลเด็กที่ยัง ทำงานที่มีความหมายและมีความสำคัญมาก ๆ จะยังมีความพอใจในงาน การทุ่มเทในงานจะเพิ่มขึ้น ตามอายุและเงินเดือน ความรับผิดชอบของผู้ดูแลเด็กสามารถทำนายได้จากความพอใจในการทำงาน บุคลิกของผู้ดูแลเด็ก และการรับรู้ลักษณะของงาน จากผลการวิเคราะห์ชี้ว่าความพอใจในงานมีผล ต่อการทุ่มเทในงาน

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยใน ต่างประเทศนั้น มุ่งที่จะพัฒนาเด็กโดยยึดเด็กเป็นสำคัญในการจัดการศึกษา โดยผู้ดูแลเด็กจะต้องมี ความรู้ความเข้าใจทางการสอนในระดับปฐมวัยหรืออนุบาล เน้นพัฒนาการอารมณ์เป็นลำดับแรก การ พัฒนาการทางด้านร่างกายเป็นลำดับถัดมาและควรมีกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกรู้สึต่อตนเองให้ มากที่สุดพร้อมกับมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน